

PROFESOR WILHELM ROTKIEWICZ

(1906 – 1983)

Wilhelm Rotkiewicz urodził się 27 lipca 1906 roku w Dokszytach na Litwie. W latach 1924-1929 studiował na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej. Po ukończeniu studiów pracował - do wybuchu wojny w 1939 roku - jako starszy asystent w Katedrze Radiotechniki Politechniki Warszawskiej, którą kierował prof. Janusz Groszkowski. Pracę zawodową rozpoczął - będąc jeszcze studentem - w roku 1928 w Instytucie Radiotechnicznym, a następnie był radiotechnikiem w Laboratorium Radiotechnicznym Biura Badań Technicznych Wojsk Łączności. Po ukończeniu studiów otrzymał stanowisko inżyniera laboratoryjnego w Państwowej Wytwórni Łączności, potem kontynuował pracę w Państwowych Zakładach Tele- i Radiotechnicznych, początkowo na stanowisku starszego konstruktora, a później - aż do wybuchu wojny - kierownika Oddziału Odbiorników Radiowych w Dziale Studiów. W tym okresie dał się poznać jako niezwykle zdolny konstruktor radiowego sprzętu odbiorczego. Skonstruował m. in. nowoczesne wówczas odbiorniki krótkofalowe z podwójną przemianą częstotliwości o bardzo dobrych parametrach technicznych. Był też współtwórcą wielce udanej radiostacji wojskowej. Jeszcze w okresie pracy w Państwowej Wytwórni Łączności skonstruował słynny *Detefon* - popularny, dwuzakresowy odbiornik detektorowy z kryształkiem, czym walenie przyczynił się do rozpowszechnienia radiofonii w Polsce. Później, już w Państwowych Zakładach Teletransmisyjnych, opracował przystosowany do *Detefonu* wzmacniacz z głośnikiem - *Amplifon*.

Okres wojny spędził w Jugosławii, biorąc czynny udział w walkach partyzantów, dowodzonych przez marszałka Tite, jako inżynier łączności w sztabie 40. Dywizji Szturmowej. Za czynny udział w walce narodowowyzwoleńczej, za wykazaną odwagę i owocną pomoc jugosłowiańskiej partyzantce otrzymał w roku 1965 dwa wysokie jugosłowiańskie odznaczenia państwowe: *Orden Bratstva i Jedinstva sa Srebrim Vencem* i *Orden Zasluge za Narod sa Srebrnom Zvezdom*.

Powrócił do Polski w sierpniu 1945 roku i został mianowany pełnomocnikiem rządu do spraw organizacji przemysłu teletechnicznego. W początkach roku 1946 powierzono mu zadanie zorganizowania fabryki odbiorników radiowych w Dzierżoniowie na terenie byłych niemieckich zakładów o tej samej specjalności. Pełnił funkcję dyrektora naczelnego fabryki do roku 1947. Wtedy właśnie stanął na czele Centralnego Laboratorium Konstrukcyjnego. Jako dyrektor Państwowej Fabryki Odbiorników Radiowych uruchomił produkcję pierwszych odbiorników typu AGA na licencji szwedzkiej, natomiast w Centralnym Laboratorium Konstrukcyjnym zajął się konstrukcją pierwszego polskiego powojennego odbiornika typu *Pionier*. Odbiornik ten odegrał wielką rolę w bezprzewodowej radiofonizacji kraju ze względu na prostotę konstrukcji i przystępną cenę. W swoich zbiorach mam dwa takie odbiorniki: jeden w obudowie drewnianej, drugi – w obudowie plastikowej.

W czerwcu 1949 roku w ramach Sekcji Telekomunikacji Wydziału Elektromechanicznego Politechniki Wrocławskiej powołano Katedrę Urządzeń Radiotechnicznych, której kierownictwo objął mgr inż. Wilhelm Rotkiewicz, wykładowca Politechniki Wrocławskiej. Katedra ta zmieniła nazwę na Katedrę Urządzeń Radiotechnicznych Odbiorczych w roku 1951. W roku 1954 W. Rotkiewicz uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w roku 1962 – profesora zwyczajnego. Po reorganizacji Wydziału Łączności i utworzeniu Katedry Techniki Odbiorczej był jej kierownikiem do roku 1964, tj. do czasu przeniesienia się na Politechnikę Warszawską.

Od roku 1964 pracował na Politechnice Warszawskiej. W latach 1970–1976 był kierownikiem Zakładu Telewizji Instytutu Radioelektroniki Politechniki Warszawskiej. Prowadził działalność naukowo-badawczą w dziedzinie radiotechniki, techniki odbioru radiowego i miernictwa radiotechnicznego. Szczególnie bliska była mu problematyka kompatybilności elektromagnetycznej. W tej dziedzinie był autorytetem uznanym w skali międzynarodowej. Prowadził wykłady z przedmiotów: *Podstawy telewizji*, *Miernictwo radiotechniczne*, *Kompatybilność elektromagnetyczna*.

Równocześnie utrzymywał żywe kontakty z przemysłem elektronicznym. Pełnił m.in. obowiązki doradcy technicznego w Warszawskich Zakładach Telewizyjnych i Zakładach im. Marcina Kasprzaka. Przez wiele lat współpracował z Polskim Komitetem Normalizacyjnym i był przewodniczącym Branżowej Komisji Normalizacyjnej ds. Zakłóceń Radioelektrycznych przy Instytucie Łączności. Był też przewodniczącym Komisji Ekspertów ds. Oceny Jakości Odbiorników Radiofonicznych i Telewizyjnych przy Biurze Znaku Jakości.

Dorobek publikacyjny prof. Wilhelma Rotkiewicza obejmuje 70 publikacji naukowo-technicznych. Był autorem lub współautorem podręczników i książek o fundamentalnym znaczeniu. Na szczególną uwagę zasługuje trzypięciotomowe dzieło pt. *Technika odbioru radiowego*; trzeci tom - *Miernictwo* - napisał wraz z synem Piotrem. Na tym dziele wykształciło się liczne grono radiotechników specjalizujących się w technice odbiorczej. Niektóre stwierdzenia są do dziś aktualne, a książki są wciąż osiągalne na giełdach internetowych.

Prof. W. Rotkiewicz wychował sześciu doktorów: Jana Hołownię (1959), Mieczysława Grobelnego (1962), Andrzeja Tretera (1963), Ryszarda Żarko (1964), Aleksandra Makiedońskiego (1972) i Waldemara Scharfa (1977).

Prof. W. Rotkiewicz przeszedł na emeryturę 1 października 1976 roku, ale pozostał czynny zawodowo. Prowadził między innymi zleczone wykłady z Kompatybilności

Elektromagnetycznej w Instytucie Radioelektroniki Politechniki Warszawskiej. Był jednym z najwybitniejszych specjalistów w tej dziedzinie - nie tylko w Polsce. Pod Jego redakcją powstała praca zbiorowa pt: *Kompatybilność elektromagnetyczna w radiotechnice*, wydana przez WKŁ w 1978 roku. Miałem przyjemność napisać dwa rozdziały do tej książki. Książka doczekała się tłumaczenia na język angielski i wydana wspólnie przez Elsevier Scientific Publishing Company i WKŁ pt: *Electromagnetic Compatibility in Radio Engineering w roku 1982*. Prof. Wilhelm Rotkiewicz wraz z zespołem otrzymał w roku 1983 nagrodę I stopnia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki

W końcowej fazie życia zainteresował się radiestezją.

Imię Wilhelma Rotkiewicza nadano w roku 1976 Zespołowi Szkół Radiotechnicznych w Dzierżonowie.

Otrzymał wiele odznaczeń, m.in.: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Srebrny i Złoty medal „Za Zasługi dla Obronności Kraju”. Pośmiertnie został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Profesor zmarł 3 grudnia 1983 roku. Jego doczesne szczątki spoczywają na cmentarzu ewangelicko-augsburskim przy ul. Młynarskiej w Warszawie.

Nie czuję się wychowankiem prof. Wilhelma Rotkiewicza. Łączyły nas jednak bardzo bliskie stosunki. Słuchałem Jego wykładów, byłem uczestnikiem prowadzonych przez Niego seminariów, studiowałem Jego książki i artykuły. Po przeniesieniu się Profesora do Warszawy, byłem częstym gościem w Jego mieszkaniu, nawet w tak dramatycznej sytuacji, jak atak kolki nerkowej. Czuję się więc upoważniony do napisania tych kilku ciepłych słów, które przybliżą sylwetkę prof. Wilhelma Rotkiewicza młodym adeptom radiotechniki.

*Daniel Józef Bem
Instytut Telekomunikacji, Teleinformatyki i Akustyki
Politechnika Wroclawska*